॥१९॥२०॥२१॥२२॥ मुख्यंदंडस्यरूपमाह दंडोहीति॥२३॥तत्पत्याहरूपमाह तथेति दंडेनसहितानीतिर्दंडनीतिः॥२४॥ किंपरायणइत्यस्योत्तरमर्थानर्थादिविवेकएवतस्यपरायणमित्याह अर्थानर्थावित्यादिनातस्माद्दंडःपरायणमित्यंतेन ॥२५॥२६॥२७॥२८॥२९॥३०॥३१॥३२॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ किमात्मकः कथंभूतः कथंमूर्तिरितिप्रश्नत्रयस्योत्तरमाह व्यवस्थापयतीति लोकपालनात्मकः स

भिंदंश्छिंदन्रुजन्कृंतन्दारयन्पाटयंस्तथा॥ घातयन्नभिधावंश्चदंडएवचरस्युत ॥ १९ ॥ असिर्विशसनोधर्मस्तीक्ष्णवर्माद्रुराधरः ॥ श्रीगर्भोविजयःशास्ता व्यवहारःसनातनः॥ २० ॥ शास्त्रंब्राह्मणमंत्राश्चशास्ताप्राग्वदतांवरः॥ धर्मपालोक्षरोदेवःसत्यगोनित्यगोग्रजः॥२१॥ असंगोरुद्रतनयोमनुर्ज्येष्ठःशिवंकरः॥ नामान्येतानिदंडस्यकीर्तितानियुधिष्ठिर॥ २२॥ दंडोहिभगवान्विष्णुर्दंडोनारायणःप्रभुः ॥ शश्वद्रूपंमहद्विश्वन्महान्पुरुषउच्यते॥ २३॥ तथोक्ताब्रह्मकम्येतिलक्ष्मीर्वृत्तिःसरस्वती॥ दंडनीतिर्जगद्धात्रीदंडोहिबहुविग्रहः॥ २४ ॥ अर्थानर्थौसुखंदुःखंधर्माधर्मौबलाबले ॥ दौर्भाग्यंभागधेयंचपुण्यापुण्येगुणागुणौ॥२५॥ कामाकामावृतुर्मासःशर्वरीदिवसःक्षणः॥ अप्रमादःप्रमादश्चहर्षक्रोधौशमोदमः॥२६॥ दैवंपुरुषकारश्चमोक्षामोक्षौभयाभये॥ हिंसाहिंसेतपोयज्ञःसंयमोथविषाविषं॥ २७॥ अंतश्चादिश्चमध्यंचकृत्वानांचप्रपंचनं॥ मदःप्रमादोदर्पश्चदंभोधैर्यंनयानयौ॥ २८॥ अशक्तिःशक्तिरित्येवंमानस्तंभौव्ययाव्ययौ॥ विनयश्चविसर्गश्चकालाकालौचभारत॥२९॥ अनृतंज्ञानितासत्यंश्रद्धाश्रद्धेतथैवच॥ क्लीबताव्यवसायश्चलाभालाभौजयाजयौ॥३०॥ तीक्ष्णतामृदुतामृत्युरागमानागमौतथा॥ विरोधश्चाविरोधश्चकार्याकार्येबलाबले॥३१॥ असूयाचानसूयाचधर्माधर्मौतथैवच ॥ अपत्रपानपत्रपेह्रीश्चसंपद्विपत्पदं॥ ३२॥ तेजःकर्माणिपांडित्यंवाक्शक्तिस्तत्त्वबुद्धिता॥ एवंदंडस्यकौरव्यलोकेस्मिन्बहुरूपता ॥ ३३॥ नस्याद्यदीहदंडोवैप्रमथेयुःपरस्परं॥ भयाद्दंडस्यनान्योन्यंघ्नंतिचैवयुधिष्ठिर॥ ३४॥ दंडेनरक्ष्यमाणाहिराजन्नहरहःप्रजाः॥ राजानंवर्धयंतीहतस्माद्दंडःपरायणं॥ ३५॥ व्यवस्थापयतिक्षिप्रमिमंलोकंनरेश्वर॥ सत्येव्यवस्थितोधर्मोब्राह्मणेष्ववतिष्ठते॥ ३६॥ धर्मयुक्ताद्विजश्रेष्ठादेवयुक्ताभवंतिच॥ बभूवयज्ञोदेवेभ्योयज्ञःप्रीणातिदेवताः॥ ३७॥ प्रीताश्चदेवतानित्यमिंद्रेपरिवदंत्यपि॥ अन्नंददातिशक्रश्चाप्यनुगृह्णन्निमाःप्रजाः॥३८॥ प्राणाश्चसर्वभूतानांनित्यमन्नेप्रतिष्ठिताः॥ तस्मात्प्रजाःप्रतिष्ठंतेदंडोजागर्तितासुच॥३९॥

त्यपक्षपातीब्राह्मणमूर्तिस्वरूपइत्यर्थः ॥ ३६ ॥ दंडस्यब्राह्मणमूर्तित्वंविवृण्वन्कथंजागर्तिइत्यस्योत्तरमाह धर्मयुक्ताइत्यादिना ब्राह्मणमूर्तिर्दंडोयज्ञादिद्वारान्नवृष्टिहेतुतयाभूतानिपालयन्जागर्तीतिश्लोकत्रयार्थः ॥३७॥३८॥३९॥

Digitized by Google